

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

NIE KIWNAĆ PALCEM...

OJCZYSTY – DODAJ
DO ULUBIONYCH

Kiedy ktoś nie zamierza zdobyć się nawet na najmniejszy wysiłek w jakiejś sprawie (lub w czyjejś sprawie – nie zamierza w żaden sposób pomóc temu komuś), to mówimy, że (nawet) NIE KIWNIE PALCEM. Jeśli mamy na myśli kilka spraw, to nie zwielokrotniamy rzeczownika PALEC i nie używamy go w liczbie mnogiej, nie zmieniamy również aspektu czasownika – poprawna jest tylko postać NIE KIWNAĆ PALCEM (a nie „nie kiwnąć palcami” czy niedokonana „nie kiwać palcem” lub „nie kiwać palcami”). Jeśli chcemy użyć partykuły NAWET, to poprzedzamy nią cały związek frazeologiczny, nie rozbijamy go, wplatając wewnątrz inne słowa. Poprawnie zatem: Nawet nie kiwnę palcem, żeby to przyspieszyć (a nie: „Nie kiwnę nawet palcem, żeby to przyspieszyć”). W tym samym znaczeniu możemy też użyć synonimicznego NIE RUSZYĆ PALCEM w jakiejś sprawie lub NIE PORUSZYĆ PALCEM w jakiejś sprawie, np. Nie masz co sobie robić nadziei, on nawet nie poruszy palcem w twojej sprawie; Obiecała sobie, że nie ruszy palcem w tej sprawie, niechże wreszcie chłopak dorośnie i zacznie sam szukać rozwiązania problemu. Niepoprawne jest natomiast mieszanie związków frazeologicznych o podobnych znaczeniach i tworzenie kontaminacji „nie przyłożyć do czegoś palca”. Poprawnie: NIE KIWNAĆ PALCEM lub NIE RUSZYĆ PALCEM, lub NIE PORUSZYĆ PALCEM, lub NIE PRZYŁOŻYĆ do czegoś RĘKI – ale uwaga! ten ostatni frazeologizm ma inne znaczenie niż pozostałe, oznacza bowiem ‘kategorycznie odmówić udziału w czymś’, a nie ‘nie chce zdobyć się na wysiłek, by coś zrobić’.